Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitalna)
Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie" — Wilno
Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitalna Wileńska" — Wilno

Prenumerata: rocznie 12 złotych, półrocznie 6 zł., numer pojedyńczy 50 groszy
Ogłoszenia: 1/1 strony 40 zł., 1/2 strony 20 zł., 1/4 strony 10 zł., 1/8 strony 5 zł.

Rok XI — Wilno, dnia 10 maja 1937 r. — Nr. 8

TREŚĆ ZESZYTU.

DZIAŁ URZĘDOWY.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Pielgrzymka Duchowieństwa Polskiego do Lourdes

wyruszy z Poznania za aprobatą J. Em. Ks. Kardynała-Prymasa w dn. 16 sierpnia b. r. Zwiedzi m. in. Lisieux, Ars, Paray-le-Monial. Wstąpi także do Paryża na Wystawę Międzynarodową. Powrót przez Szwajcarję do Poznania w dn. 1-go września rano. Bliższych informacyj udziela Związek Kupłanów »Unitas«, Poznań, Al. Marcinkowskiego 22,III.

NAJSTARSZA FIRMA W WILNIE

D. H. P. Kalita, L. Zabłocki i S-ka

Wilno, nl. Wielka 17, telefon 17-57

poleca: kryształy, porcelanę, szkła, fajans, naczynia kuchenne, żyrandole oraz czajniki j żelazka elektryczne. — Ceny niskie.

KURSY ZAWODOWE STOWARZYSZENIA „NAUKA I PRACA“

wykonywuje

Aparaty kościelne, Bieliznę Krawieczyznę i Trykotaże

ROBOTA STARANNA —— CENY NISKIE

Wilno, Zamkowa 12 m. 4 i Bernardyński zaul. 8 m. 2.

SKŁAD BRONI – W. SOKOŁOWSKI

dawniej F. Zienkiewicz. WILNO, Ś-to Jańska 9.

Poleca broń myśliwską, krótką, sportową i amunicję oraz wszelkie przybory myśliwskie.

Przy sklepie czynny warsztat rusznikarski, który wykonuje wszelkie naprawy.

Każdy potrzebuje mieć niezawodny zegarek, przeto należy kupować tylko znanej marki, które to poleca w nieograniczonej ilości —

W. JUREWICZ

b. majster firmy Paweł Bure

Tamże wyroby ze złota, srebra i platerowane sztućce oraz wszelka naprawa.

Wilno, MICKIEWICZA 4 **Tel. 25-15.**

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitalna)
Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie“ — Wilno
Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitalna Wileńska“ — Wilno

Prenumerata: rocznie 12 złotych, półrocznie 6 zł., numer pojedynczy 50 groszy
Ogłoszenia: 1/1 strony 40 zł., 1/2 strony 20 zł., 1/4 strony 10 zł., 1/8 strony 5 zł.

Rok XI **Wilno, dnia 10 maja 1937 r.** **Nr. 8**

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE.

PIAE UNIONIS CLERI PRO MISSIONIBUS STATUTA GENERALIA[1])

I — DE NATURA ET FINE

1. Pia Unio Cleri pro Missionibus est Consociatio sacerdotum ad sacras Ecclesiae missiones adiuvandas instituta, prout num. 4 declaratur.

Eadem, a S. Sede probata et fovoribus aucta, a S. Congregatione de Propaganda Fide omnino dependet.

2. Beatissimam Virginem Mariam, Apostolorum missionumque Reginam, patronam veneratur ac sub eius singulari patrocinio finem sibi propositum prosequitur.

3. Pia Unio ad normam canonis 708 Cod. iur. can. in singulis dioecesibus erigenda est.

4. Haec Pia Unio sibi proponit animos sacerdotum gentium conversionis amore accendere, ut per ipsos universus populus

[1]) Stat. przysłany został przez Kongr. przy pismie z dn. 14.IV. 1937 r. N. 1248.

christianus studio erga missiones catholicas inflammetur et ita Ecclesia universa concurrat ad regnum Christi per orbem dilatandum.

Insuper studet ut acatholicorum omnium ad unitatem Eccesiae reditus foveatur, cum unio omnium christianorum conditio sit magni momenti ad ethnicorum conversionem obtinendam.

5. Unio Cleri pro Missionibus non est novum quoddam Opus missionale ad fidelium oblationes colligendas institutum neque pro fine habet aliorum Operum missionalium gubernationem sibi assumere, licet operam impendat ad fidelium animos disponendos ita ut omnibus Operibus missionalibus pro viribus succurrant.

6. Piae Unionis Sodales finem sibi propositum hisce praecipue mediis assequi student:

a) fervidis ad Deum O. M. precibus pro felici sacrarum missionum exitu propriaeque in favorem missionum operae successu;

b) cognitione missionum earumque indigentiarum, laborum apostolicorum, qui in variis mundi plagis a Missionariis exercentur, felicis vel minus laeti eorum exitus, itemque omnium earum rerum quae ad regnum Dei imprimis inter paganos dilatandum referuntur;

c) collationibus congressibusque sodalium, quibus hi mutuo se illuminent circa missionum indigentias atque ad eis subveniendum inter se exhortentur;

d) fovendo in familiis christianis vocationes missionales, sive ad sacerdotium sive ad munus adiutoris aut adiutricis Missionariorum;

e) monendo christifideles qua sacris concionibus, qua publicis conferentiis, ut vocant, qua privatis colloquiis et adhortationibus, qua scriptis in vulgus editis, aliisque opportunis mediis, de magno opere evangelicae praedicationis inter infideles, et de variis modis, quibus catholicarum missionum necessitatibus succurri possit;

f) offerendo libenter adiutricem operam iis qui Operibus missionalibus praepositi sunt;

g) naviter operam dando ut omnibus innotescant et ubique promoveantur Opera missionalia, imprimis ea quae a Sede Apostolica tamquam sua agnita sunt et Motu Proprio *Romanorum Pontificum,* die 3 maii 1922 dato, prae caeteris commendata fuerunt. Ea sunt, ante omnia, Opus a Propagatione Fidei, Opera auxiliaria a Sancta Infantia, a Sancto Petro Apostolo pro institutione Cleri indigenae, et Collecta annua in festo Epiphaniae pro

redemptione captivorum, seu pro missionibus Africanis; neque omittendae sunt peculiares collectae pro certis regionibus vel missionibus aut pro peculiaribus necessitatibus in locis missionum forte occurrentibus;

h) curando ut celebrentur festa, ut dicunt, missionalia, conventus seu congressus, aliaque id genus, quibus christifidelium studium erga missiones magnopere accendatur et increscat;

i) promovendo, actione sive privata sive communi, attentis locorum adiunctis, et prout zelus illuminatus suggesserit, ea omnia quae dissidentes fratres ad unitatem fidei facilius allicere queant.

II — DE SODALIBUS

7. Piae Unioni Cleri pro Missionibus adscribi possunt omnes sacerdotes cum saeculares tum regulares, necnon clerici qui sacrae theologiae studiis incumbunt.

8. Adscriptio fit sive a Consilio dioecesano, sive a Consilio nationali, sive, his deficientibus, a Secretariatu Internationali Romae constituto.

9. Ipsa adscriptione suscipiuntur onera Piae Unionis propria, et acquiritur ius ad indulgentias lucrandas et ad favoribus privilegiisque fruendum, quae a Sancta Sede Piae Unioni concessa sunt. Sciant tamen sodales non sufficere nomen dare Piae Unioni, sed naviter et fideliter exsequenda esse ea officia, quae nomen dantes susceperunt, si gratiis Piae Unioni ab Ecclesia concessis vere frui desiderent.

10. Sodales ordinarii vocantur, qui, praeter caetera Piae Unionis officia praestita, statutam a Consilio nationali stipem quotannis solvunt.

11. Sodales perpetui, qui, praeter fidelem officiorum observantiam, contributum maius ad hoc a Consilio nationali statutum semel exsolvunt.

12. Sodales honoris causa sunt Exc-mi Episcopi, nec non S. R. E. Cardinales, qui Piae Unioni adhaeserunt.

13. Omnes sacerdotes qui actu in missionibus degunt vel valetudinis, senectutis aut obedientiae causa eas relinquere coacti sunt, omnibus privilegiis et gratiis Piae Unioni concessis gaudent.

III — DE REGIMINE

A) De Secretariatu Internationali eiusque Consilio

14. Quo Unio Cleri pro Missionibus in omnibus nationibus facilius instituatur eiusque actio efficacius ordinetur et regatur, Romae constitutus est Unionis Secretariatus Internationalis a S. Congregatione de Propaganda Fide immediate dependens [1]. Hic Internationalis Secretariatus a Consilio Internationali dirigitur.

15. Consilii Internationalis membra sunt:

a) Secretarius pro tempore S. Congregationis de Propaganda Fide, qui est Consilii Praeses;

b) Directores Nationales Unionis Cleri pro Missionibus et Secretarii Generales Unionis Cleri et Pontificalum Operum Missionalium, durante suo munere, necnon viri illi ex variis nationibus Romae domicilium habentes, quos propter peculiarem rerum missionalium peritiam Sacra Congregatio de Propaganda Fide adlegerit. Isti ad quinquennium nominantur et iterum eligi possunt.

16. Secretarius Generalis, a S. Congregatione de Propaganda Fide ad eius beneplacitum nominatur et, durante munere, membrum est etiam Supremi Comitatus Cooperationis Missionalis, necnon Consiliorum Superiorum Pontificalium Operum Missionalium.

17. Singulis quinquenniis, Consilium Internationale Unionis convocabitur. At ubi res ferat, membra Consilii, Romae residentia, a Praeside convocari, cum voto deliberativo, poterunt.

18. Secretariatus Internationalis Consilii ductu erit:

a) Unionem Cleri in nationibus ac dioecesibus per Exc-mos Episcopos instituendam curare, atque institutae actionem excitare ac promovere;

b) normas edere iuxta quas Unionis propagatio proficue, concorditer et actuose ubique explicetur; Unionis finem et naturam evulgare ita ut eius statuta ubique uniformiter intelligantur et observentur;

c) aptis mediis inter varias Uniones Nationales mutua vincula statuere, quibus singulae opportune fulciantur;

d) apud omnes Uniones Nationales spiritum supernaturalem alere et Ecclesiae mentem de christifidelium cooperatione missionali omnibus studiosissime referre;

---

[1]) Sedes: Via di Propaganda, 1-a, Roma (Italia).

e) relationes atque rationes annuas a Consiliorum Nationalium moderatoribus exigere et statisticas conficere;

f) Unionis Conventus Internationales convocare;

g) examinare et approbare leges (*réglements*) uniuscuiusque nationis proprias a singulis Consiliis Nationalibus latas ad normam horum Statutorum Generalium.

B) **De Consilio Nationali**

19. In unaquaque natione Piae Unioni proxime praeest Consilium Nationale, constans Praeside, Directore Natonali Unionis, Directoribus nationalibus Operum Pontificalium, et nonnullis Consiliariis, quorum alii e Directoribus dioecesanis, alii ex viris de re missionali benemeritis assumuntur.

20. Praeses Consilii Nationalis, a S. Congregatione de Propaganda Fide nominatur inter Episcopos Nationis qui Unioni magis favent.

21. Consiliarii eliguntur a Praeside, collatis consiliis cum Ordinariis locorum, si de sacerdotibus saecularibus, et cum Moderatoribus Regularium, si de Religiosis agitur.

22. Consiliarii per tres annos in officio manent et iterum eligi possunt.

23. E Consiliariis unus officium Secretarii alius Arcarii munus obibit; munera vero ab utroque praestanda, praeterquam ab officii natura, a Praeside statuuntur.

24. Consilii Nationalis est omni studio Piam Unionem in natione promovere, stipem statuere a sodalibus ordinariis aut perpetuis solvendam, examinare atque recognoscere rationes accepti et expensi a Consiliis dioecesanis, haec adiuvare ubi opus est, congressus Piae Unionis totius nationis indicere et alia huiusmodi.

25. Quotannis Consilium Nationale semel saltem convenit, convocante Praeside.

26. Sedes Consilii Nationalis a Praeside statuitur.

27. Huius Consilii est nominare Directorem, cui omnia demandantur promovenda et regenda, quae Unionis actionem et progressus in natione respiciunt, iuxta normas a Consilio probatas.

28. Director Nationalis praesertim curabit Unionem, tum verbo tum scriptis, apud sacerdotes et clericos in Seminariis propagandam; Commentarium Officiale Unionis Cleri pro sua ditione edendum.

C) De Consilio Dioecesano

29. Piae Unioni Cleri pro Missionibus in singulis dioecesibus praeponitur Consilium dioecesanum, constans Directore seu Moderatore et Consiliariis, quorum unus Secretarii, alius Arcarii munere fungitur.

30. Tum Director tum Consiliarii ab Ordinario loci nominantur et ad illius nutum in munere permanent.

31. Consilii Dioecesani est Piam Unionem in dioecesi promovere, curare ut omnes sacerdotes illi nomen dent, et praecipue ut omnes adscripti, studio erga missiones incensi, sanctum Consociationis finem actuose prosequantur.

32. Consilium dioecesanum bis in anno congreditur, et praeterea quoties Director illud convocare opportunum duxerit.

33. Moderatoris dioecesani est, ineunte quoque anno, facta prius dioecesano Consilio relatione, transmittere ad Consilium Nationale accepti et expensi nec non rerum actarum rationem adprobandam una cum indice novorum adscriptum.

34. Secretarius omnium actorum instrumenta conficiet tum conventus Consilii tum congressum dioecesanorum, tum etiam rerum notabilium ad Piam Uuionem in dioecesi pertinentium.

35. Arcarii, qui a Directore in omnibus dependet, est colligere contributa a singulis membris solvenda, et pecunias fedeliter administrare et de iis quotannis Consilio dioecesano rationem reddere.

36. Sedes Consilii dioecesani a Moderatore seu Directore, de consensu Ordinarii, statuitur.

IV — DE CONGRESSIBUS

37. Congressus Unionis Cleri ex omnibus Nationibus convocabuntur tempore et loco a Consilio Internationali statutis.

38. Congressus Nationalis omnium adscriptorum Piae Unioni Cleri pro Missionibus semel saltem singulis quinquenniis locum habebit, nunc hic nunc illic in locis nationis praecipuis, ad arbitrium Praesidis.

39. Si forte, ob rationes peculiares extra ordinem censeatur convocandus congressus, Praeses, adprobante Consilio Nationali, Directores dioecesanos convocabit, eorumque deliberationi rem proponet.

40. In Congressibus ordinariis Director de iis refert quae ab ultimo Cengressu memoratu digna acciderint.

41. Pariter Director rationem reddit de statu oeconomico Piae Unionis in natione.

42. Congressus Nationalis deliberabit de Piae Unionis statu, de mediis idoneis quibus adscriptorum amor et studium erga missiones foveatur et de aliis negotiis ab ipso tractandis admissis; de postulationibus a Moderatoribus Operum missionalium oblatis et de ceteris huiusmodi. Absque explicito Consilii Nationalis consensu non licebit disserere in conventibus de rebus indice praestituto non comprehensis.

43. Congressus dioecesanus semel saltem singulis bienniis celebrabitur; extra ordinem a Directore, audito Consilio et adprobante Ordinario, convocari poterit.

44. Congressus dioecesanus similibus regitur praescriptionibus ac Congressus nationalis.

DE COORDINATIONE UNIONIS CLERI CUM OPERIBUS MISSIONALIBUS INSTRUCTIO

Ut universa cooperationis missionalis actio magis magisque perficiatur ac roboretur, Comitatibus seu Consiliis, de quibus in Motu proprio *Decessor Noster*, Pia Unio Cleri pro Missionibus, debita a Summo Pontifice Pio XI obtenta potestate, accedit *(Ex Audientia SS-mi Exc-mo Secretario S. C. de Propaganda Fide concessa die 9 martii 1937).*

Comitatus Nationales Pontificalium Operum Missionalium, necnon Summum Consilium (seu Comitatus supremus), Motu Proprio *Decessor Noster* instituta, ita perficiuntur:

A) **De Comitatibus Nationalibus cooperationis missionalis**

1. In diversis nationibus Comitatus Nationalis constabit Directoribus et Secretariis Nationalibus Piae Unionis Cleri et Pontificalium Operum pro Missionibus, quae sunt in natione, singulisque Consiliariis singulorum Operum et Unionis Cleri, a Consilio Nationali respectivo electis.

2. Comitatus Praeses, qui ab ipso Comitatu eligetur inter Directores Nationales Piae Unionis Cleri et Pontificalium Operum, tres annos in munere manebit iterumque eligi poterit.

3. Comitatus, Praeside convocante, semel saltem in anno conveniet et quoties Praeses opportunum iudicaverit. Idem suffragiorum maiori parte absoluta decernet.

4. Comitatus erit in unaquaque natione ea curare quae ad commune bonum pertinent Unionis Cleri et Operum Missionalium, intra nationis limites exsistentium; itemque difficultates, quae fortasse occurrerint, dirimere.

B) De Comitatu Supremo cooperationis missionalis

5. Summum Consilium (seu Comitatus supremus) Pontificiis Missionalibus Operibus et Unioni Cleri regundis constabit Praeside Operum Pontificalium pro Missionibus et Consilii internationalis Unionis Cleri, Secretariis generalibus ipsorum Operum et Piae Unionis Cleri, unoque consiliario singulorum Operum et Piae Unionis Cleri a Consiliis electis.

6. Comitatui huiusmodi Praeses Pontificalium Operum Missionalium et Unionis Cleri praeest.

7. Comitatus huius erit omnia providere ut Unio Cleri et Opera Missionalia ordinatim fructuoseque propriam actionem explicare valeant, atque difficultates, si quae obortae fuerint, componere.

8. Quae in hoc Comitatu decernuntur, ad E-mum Cardinalem S. C. de Propaganda Fide Praefectum recognoscenda atque confirmanda deferentur.

9. Comitatus Supremus secundo quoque mense ordinarie convocabitur et extra ordinem quoties Praeses opportunum iudicaverit.

DE COMMENTARIO GENERALI

10. Commentarium generale, quod, ad mentem Motu Proprio supra citati, commune est Pont. Operibus a Propagatione Fidei et S. Petro Apostolo, erit et pro Secretariatu Internationali P. U. C. pro Missionibus.

FAVORES SPIRITUALES OMNIBUS SODALIBUS CONCESSI

I. Indulgentia plenaria, suetis sub conditionibus lucranda, in festis: 1. Epiphaniae, 2. Ss. Apostolorum, 3. S. Michaelis Archangeli, 4. S. Francisci Xaverii, 5. semel in mense, die ad proprium cuiusque arbitrium eligenda, 6. in articulo mortis, servatis servandis.

II. Indulgentia centum dierum pro quolibet pietatis opere in favorem Missionum expleto.

III. Facultas (dummodo adscriptus ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus) benedicendi ac imponendi, servatis ritibus ab Ecclesia praescriptis, scapularia Passionis D. N. Iesu Christi, Immaculatae Conceptionis B. M. V., SS. Trinitatis, B. M. V. perdolentis, B. M. V. a Monte Carmelo, ab Apostolica Sede approbata (cfr. infra n. V).

IV. Facultas, ut supra benedicendi ac imponendi, sub unica formula, scapularia quae ut Sodales Piae Unionis imponendi facultate gaudent (Ex Audientia Ss-mi E-mo Praefecto Sacrae Congregationis de Prop. Fide concessa die 20 martii 1919. Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1919, p. 179).

V. Facultas imponendi scapularia de quibus supra, absque inscriptionis onere in album Confraternitatis (Ex Audientia Ss-mi, E-mo Praefecto S. C. de Prop. Fide concessa die 4 martii 1920).

VI. Facultas pro omnibus adscriptis anticipandi a meridie recitationem Matutini cum Laudibus subsequentis diei, dummodo tamen officium diei iam persolverint (Ex Audientia Ss-mi, E-mo Praefecto S. C. de Prop. Fide concessa die 1 dec. 1921. Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1921, p. 565).

FAVORES SPIRITUALES TANTUM SODALIBUS CONCESSI ANTE DIEM 1 APRILIS 1933 ADSCRIPTIS

I. Facultas (dummodo adscriptus ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus) benedicendi, extra Urbem, unico Crucis signo, coronas, rosaria, cruces, crucifixos, numismata et parvas statutas cum applicatione Indulgentiarum Apostolicarum (Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1922, p. 143).

II. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, coronas iuxta typum rosariorum B. M. V. confectas, cum applicatione indulgentiarum, quae a PP. Crucigeris nomen habent.

III. Facultas, ut supra, benedicendi coronas Septem Dolorum B. M. V. cum applicatione omnium et singularum Indulgentiarum, quas Summi Pontifices eiusmodi coronis impertiti sunt.

IV. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, crucifixos cum applicatione indulgentiarum pii exercitii a *Via Crucis* nuncupati in favorem fidelium, qui quominus sacras visitent „Stationes" legitime impediuntur.

V. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, crucifixos, iisdemque applicandi plenariam indulgentiam in articulo mortis ab iis acquirendam, qui praescriptis expletis conditionibus, illos osculati fuerint aut saltem aliquo modo tetigerint (Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1914, p. 348).

VI. Indultum personale Altaris privilegiati, quater in qualibet hebdomada, dummodo simile indultum pro alia die obtentum non fuerit.

(Haec omnia per S. Poenitent. 15 nov. 1918, Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1919, p. 20).

ZARZĄDZENIE ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

Nowe rozgraniczenie parafij Rudniki — Połuknia.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS - METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam.

Incolae loci Nowe-Macele precantes Nos advenerunt, ut propter nimiam distantiam a propria ecclesia paroeciali in Rudniki propiori ecclesiae paroeciali in Połuknia adscribi valerent.

Facta super statu rerum diligenti inquisitione, auditis quorum interest, Nos, ad quos spectat, ne Christifideles gregis Nobis concrediti in perceptione Sacramentorum et in adimplendis aliis religiosis officiis suis aliquod detrimentum patiantur, auctoritate Nostra ordinaria ad normam can. 1427 dictum locum Nowe-Macele ab ecclesia paroeciali in Rudniki seiunctum et paroeciae Połuknia adscriptum esse declaramus et statuimus. — Quorum in fidem etc.

Datum Vilnae, die 15. IV. 1937 ann. N. P.-593/36.

J. Ostreyko
Pro Curiae Cancellario.

† R. JAŁBRZYKOWSKI
Archiepiscopus - Metropolita.

Nowe rozgraniczenie parafij Mejszagoła — Podbrzezie.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam.

Gregis Nobis commissi saluti instantes eiusque animarum malis mederi cupientes attenta locorum conditione, auditis, quorum interest, colonias Xaverii Bohdanowicz et Andreae Bohdanowicz e pago Gierwiaty, hucusque portinentes ad parochiam in Mejszagoła cum suis incolis et familiis a praedicta parochia auctoritate Nostra ordinaria ad tramitem Codicis J. C. (c. 1427) separamus et ad ecclesiam parochialem in Podbrzezie, decanatus Kalwariensis, adscriptas esse declaramus et statuimus.

Quorum in fidem etc.

Datum Vilnae, die 15. IV. 1937 ann. N. P.-377/37.

J. Ostreyko
Pro Curiae Cancellario.

† R. JAŁBRZYKOWSKI
Archiepiscopus - Metropolita

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

ODEZWA

DO PRZEŚWIETNEJ KAPITUŁY, PRZEWIELEBNYCH KSIĘŻY DZIEKANÓW, PROBOSZCZÓW, PROFESORÓW, PREFEKTÓW I WSZYSTKICH KONFRATRÓW ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ.

Ośmielam się zwrócić do Czcinajgodniejszego Duchowieństwa Archidiecezji Wileńskiej z następującą uprzejmą prośbą.

Zdając sobie dokładnie sprawę z potrzeby dla odrodzenia religijnego naszej Archidiecezji i dla rozwoju pomyślnego Akcji Katolickiej — rekolekcyj zamkniętych dla najszerszego ogółu wiernych, jesienią 1932 roku, z Woli J. E. Arcypasterza naszego, porzuciłem parafję św. Jana w Wilnie i przeniosłem się do Kalwarji, by stworzyć tam I-szy Archidiecezjalny Dom Rekolekcyjny w murach po-Dominikańskich, które do tego celu doskonale się nadają. Obok zachęty J. E. udzielił mi jednorazowego zasiłku w kwocie 1000 zł. (jeden tysiąc). Wysiłkom moim Bóg pobłogosławił. Praca

około organizacji Domu Rekolekcyjnego tak mnie pochłonęła, że w dniu 9 lipca 1934 r. musiałem zrezygnować z parafji. Cel zamierzony został osiągnięty i Dom Rekolekcyjny jest, — nasz, własny. Przeszło 100 Księży z naszej i z innych diecezyj i około 650 wiernych różnych stanów, ku swemu zadowoleniu, odbyło w nim rekolecje zamknięte. Ale siły i zasoby moje i moich pomocników się wyczerpały. Potrzeba Domowi Rekolekcyjnemu zapewnić stały byt choćby najskromniejszy, by mógł istnieć na wzór Domów Rekolekcyjnych w innych diecezjach i spełniać swoje zadania. Na to potrzeba miesięcznie około 471 zł. (czterysta siedemdziesiąt jeden złotych). Te pieniądze musimy znaleźć, by cały rok Dom Rekolekcyjny mógł funkcjonować. Na to czeka nasze społeczeństwo, które ciągle kołacze, a ja nie mogę otworzyć, bo brak środków. Gruntowne odrodzenie religijne, wymagane do walki z komunizmem, nie nastąpi bez radykalnego przeszkolenia katolików a szczególniej kadrów Akcji Katolickiej w rekolekcjach zamkniętych w Domach Rekolekcyjnych. Przynajmniej ten jeden dom musimy utrzymać wspólną troską i wspólnym wysiłkiem.

Jeżeli każdy z nas opodatkuje siebie na ten cel przynajmniej po 1 zł. miesięcznie Dom Rekolekcyjny będzie mógł funkcjonować przez cały rok, zaspakajając potrzeby nasze i wiernych.

Dotychczas zrozumiało to Duchowieństwo trzech Dekanatów: Świrskiego, Worniańskiego i Kalwaryjskiego, które na Konferencjach Dekanalnych, na wniosek Księży Dziekanów, uchwaliło opodatkować się na Dom Rekolekcyjny po 1 zł. miesięcznie. Mam nadzieję, że za tą chwalebną inicjatywą pójdą i inne Dekanaty i Dom Rekolekcyjny stanie się naszą wspólną chlubą.

Ksiądz Stanisław Miłkowski

Dyrektor Domu Rekolekcyjnego w Kalwarji Wileńskiej.

Uwaga. Prowizoryczny budżet roczny Domu Rekolekcyjnego został doręczony w dniu 10 listopada 1936 r., na dorocznej Konferencji X.X. Dziekanów w Wilnie, J. E. Księdzu Arcybiskupowi Romualdowi Jałbrzykowskiemu, J. E. Księdzu Biskupowi Kazimierzowi Michalkiewiczowi i Przewielebnym Księżom Dziekanom.

PODZIĘKOWANIE.

Niniejszem składam najżywsze i najgorętsze podziękowanie w imieniu swojem, personelu pracującego w Domu Rekolekcyjnym w Kalwarji Wileńskiej oraz wszystkich rekolektantów i rekolektantek — Przewielebnym Księżom Dziekanom, Proboszczom, Wikarym i Prefektom Dekanatów: Świrskiego, Worniańskiego i Kalwaryjskiego za wyniesienie uchwał na swoich Konferencjach w sprawie popierania naszego Domu Rekolekcyjnego i opodatkowania się na ten cel po 1 zł. miesięcznie. Chwalebny ten i godzien naśladowania czyn, płynący z głębokiego uświadomienia znaczenia rekolekcyj zamkniętych dla odrodzenia religijnego naszych czasów, czemu dał wyraz Ojciec święty Pius XI w encyklice *Mens nostra,* zapisany będzie złotemi głoskami wdzięczności w pamięci współczesnych i, da Bóg, w wiecznej księdze żywota.

Te skromne datki dały nam już możność zakupić opał i przeprowadzić dwie serje rekolekcyj w Wielkim Poście w dniach od 14 — 18 i od 23 — 27 marca.

Vivat sequens!

Ksiądz Stanisław Miłkowski

Dyrektor Domu Rekolekcyjnego w Kalwarji Wileńskiej.

Kalwarja, dnia 3 kwietnia 1937 r.

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Sprawozdanie z działalności Koła Teologów Studentów U. S. B. w Wilnie za czas od 7. II. 1936 r. — 14. II. 1937 r. — Koło Teologów ma na celu pogłębianie nauk teologicznych i filozoficznych wśród swoich członków. Cel ten osiąga przy pomocy sekcyj i agend. W okresie sprawozdawczym pracowały 3 sekcje, a mianowicie: Wymowy Kościelnej, Abstynencka i Pedagogiczno - społeczna — oraz 5 agend: Pomocy naukowych, Bibljograficzna, Półek seminaryjnych, Oświatowa i Wydawnictwa skryptów. Sekcje: Wymowy Kościelnej i Abstynencka istnieją na terenie Seminarjum Duchownego, Sekcja zaś Pedagogiczno - społeczna działa wśród świeckich studentów teologji. Z agend cztery działają wyłącznie w Seminarjum, jedna zaś, a mianowicie Oświatowa utrzymuje w różnych punktach miasta, ruchome bibljoteczki, zaopatrzone w dzieła o duchu katolickim i w zdrową belestrystykę. Takie ruchome bibljoteczki są w klinice chirurgicznej na Antokolu, w szpitalu żydowskim, w bursach akademickich: męskiej i żeńskiej, w Akademickim Ośrodku

Zdrowia i w ognisku kolejowem. Szczególne znaczenie odgrywa taka bibljoteczka w szpitalu żydowskim, gdzie katolicy nie mają pożytecznej strawy duchowej.

Skład zarządu Koła Teologów w okresie od 7. II. 1936 r. — 14. II. 1937 r. był następujący: prezes: Adamowicz Jan, wiceprezes: Dmochowski Kazimierz, sekretarz: Laska Jan, skarbnik: Matusiewicz Czesław, bibljotekarz: Ciołkowski Euzebjusz. Od dnia 14 lutego b. r. zarząd jest następujący: prezes — Ciołkowski Euzebjusz, wiceprezes — Baranowski Stanisław, sekretarz — Zubkowicz Stanisław, skarbnik — Mąka Jan i bibljotekarz — Chruściel Hipolit.

Zarząd Koła Teologów
Studentów U. S. B. w Wilnie.

STOLICA APOSTOLSKA.

Odpowiedź Stolicy Świętej na protest niemiecki. — W dniu 4 b. m. ambasadorowi Rzeszy Niemieckiej przy Stolicy Świętej wręczona została nota z odpowiedzią na protest rządu niemieckiego w sprawie encykliki o położeniu Kościoła katolickiego w Niemczech. O treści tej odpowiedzi, jak poprzednio o treści protestu niemieckiego, Watykan żadnych szczegółów nie podaje.

„Osservatore Romano" o procesach przeciw duchowieństwu w Niemczech. — *Osservatore Romano* poddaje ocenie w obszernym artykule ostatnie procesy przeciw duchowieństwu katolickiemu w Trzeciej Rzeszy. Są one wyrazem nowej taktyki w walce z Kościołem: Najpierw były dewizy, potem naruszenia moralności, obecnie jest oskarżenie o stosunki z komunistami.

Wobec takich oskarżeń — stwierdza *Osservatore Romano* — należy pamiętać, że katolicki kapłan ma obowiązek prowadzić swą pracę duszpasterską wszędzie, a więc i wśród warstwy robotniczej, choćby nawet przesiąkniętej wpływami komunizmu. Ale jeśli tam idzie, to dlatego, by zanieść słowo Ewangelji. Kończąc swe uwagi, *Osservatore Romano* stwierdza, że te procesy są poprostu odwetem za encyklikę, na którą hitleryzm nie umie odpowiedzieć w sposób rzeczowy.

Ojciec św. udał się do Castelgandolfo. — Dnia 1 maja r. b. po południu Ojciec św. udał się do Castelgandolfo na nieokreślony bliżej terminem wypoczynek. Nie zaniecha przy tem zwykłych swoich prac, które odbywać się będą trybem normalnym.

Papini członkiem Akademji Włoskiej. — Słynny autor „Życia Chrystusa" Giovanni Papini mianowany został członkiem królewskiej Akademji Włoskiej. Nominacja ta przyjętą została z powszechnem uznaniem i radością. „Osservatore Romano", pisząc o tem wyróżnieniu, zwraca uwagę, że Papini to postać szczególnie budująca, zarówno jako pisarza katolickiego, który od chwili swego nawrócenia z dumą i godnością zawsze nosił to miano, jak i patrjoty włoskiego, umiejącego kochać i czcić swoją ojczyznę.

Z NIWY KOŚCIELNEJ I DUSZPASTERSKIEJ.

W KRAJU

Ś. p. Ks. Biskup Augustyn Łosiński. — W piątek dnia 30 kwietnia b. r. zmarł ś. p. Ks. Biskup Augustyn Łosiński, ordynarjusz diecezji kieleckiej. Zgon jego okrywa żałobą Episkopat Polski, którego Zmarły był przez dwadzieścia siedem lat czynnym członkiem i w głębokim smutku pogrąża diecezję kielecką, zarówno duchowieństwo jak i społeczeństwo świeckie. Odszedł bowiem do Boga Mąż apostolskiej pracy, pełen wytrwałej troskliwości o dobro owczarni Chrystusowej, sternik diecezji w dobie burzliwej i trudnej, wymagającej wielkiego natężenia sił i poświęcenia osobistego.

Rozpoczął swe rządy od reorganizacji diecezji. W ciągu przeszło ćwierćwiecza swej pracy utworzył 22 nowych parafij, zwoływał częste zjazdy i konferencje duchowieństwa parafjalnego. Powołał do życia szereg organizacyj duchowieństwa.

Opiekował się gorliwie Seminarjum Diecezjalnem. Zbudował nowy gmach dla tego Zakładu, wychowującego duchowieństwo dla diecezji i zaopatrzył go w nowoczesne urządzenia.

Wprowadził miesięczne adoracje, popierał rozwój III Zakonu św. Franciszka, bractw kościelnych, różańcowych, Apostolstwa Modlitwy i wreszcie patronował Akcji Katolickiej, która na terenie diecezji osiągnęła już pomyślne wyniki. Wystarczy powiedzieć iż Kat. Stowarzyszenia Młodzieży liczą dziś ok, 300 oddziałów i ok. 12 tys. członków płci obojga.

Również zabiegał ś. p. Biskup Łosiński o ugruntowanie szkolnictwa katolickiego, tworząc „Tow. Szkoły Katolickiej“, które prowadzi w Kielcach dwa gimnazja — męskie i żeńskie, seminarjum nauczycielskie, dwie szkoły powszechne i dwie bursy.

Bez przesady można powiedzieć, że nie było takiej dziedziny życia katolickiego, którejby ś. p. Ksiądz Biskup Łosiński nie otaczał swą opieką. Był prawdziwie Dobrym Pasterzem, spełniajac jak najsumienniej i najgorliwiej nakazy swego Boskiego Mistrza.

Wota pułków lwowskich w kościele Matki Boskiej Ostrobramskiej we Lwowie. — W niedzielę dnia 2 maja b. r. pułki lwowskie złożyły jako wota odznaki swoje w kościele Matki Bożej Ostrobramskiej we Lwowie. Uroczystą Mszę św. odprawił J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita Dr. Twardowski. Po nabożeństwie gen. Karaszewicz - Tokarzewski podszedł do stojącego na stopniach ołtarza Księdza Arcybiskupa i w imieniu załogi lwowskiej wręczył Mu poduszeczkę z odznakami pułkowemi. Ks. Arcybiskup Twardowski, odebrawszy wota umieścił je na ołtarzu Matki Bożej Ostrobramskiej, poczem wygłosił przemówienie, składając życzenia żołnierzowi polskiemu, aby zawsze pozostał wiernym obrońcą Krzyża.

Wystawa „Praca i Kultura Wsi“. — W Liskowie, zwanym popularnie „polską wsią wzorową“, odbędzie się od 8. VI. do 4. VII. r. b. wystawa „Praca i Kultura Wsi“, która będzie jakby poglądową szkołą pracy społecznej, prowadzonej w duchu katolickim, gdyż i sam Lisków to czyn katolicki, to dzieło pracy katolickiej, dzieło Ks. Prałata Blizińskiego.

Wystawa „Praca i Kultura Wsi“ obejmuje cały szereg działów, w dziale zaś społecznym będzie przedstawiony całokształt prac Akcji Katolickiej, ze szczególnem uwzględnieniem spraw młodzieżowych. Wystawa będzie po-

kazem, jak należy pracować, aby Polska cała pokryła się tysiącami wsi wzorowych.

Duchowieństwo, pracujące na wsi, oraz organizacje Akcji Katolickiej wiele skorzystają z tej wystawy, bo to nie będą słowa, jak to lub owo należy prowadzić, tylko można będzie zobaczyć, ile można zrobić i jak tego można dokonać.

Adres Komitetu Wystawy „Pracy i Kultury Wsi" — Lisków k/Kalisza, poczta loco. Stacja kolejowa Opatówek.

Nowe pismo dla robotników.— Powstał nowy dwutygodnik p. t. „Nasza walka", poświęcony sprawom Chrześcijańskich Związków Zawodowych, uświadamiający koła robotnicze co do spraw zawodowych i ideowych oraz demaskujący także robotę komunizujących socjalistów.

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Stolarska 7, II p.

„Dziś i Jutro" i „Mały Światek". — W Warszawie (Łowicka 31) wychodzą dwutygodniki: „Dziś i Jutro", przeznaczone dla młodzieży gimnazjalnej i „Mały Światek" dla młodzieży szkół powszechnych. Pisma te, redagowane przez fachowe siły pedagogiczne (ss. urszulanki) szerzą i utrwalają wśród młodzieży światopogląd katolicki. Adres administracji, gdzie należy zgłaszać prenumeratę: poczta Krzesiny, Pokrzywno (poznańskie).

Jak Z. N. P. wprowadza w błąd dzieci polskie. — Wydawnictwo Zw. Nauczycielstwa Polskiego „Szkolna Gazetka Ścienna" Nr. 29 z dn. 15. IV. b. r. p. t. „Jak żyją i pracują ludzie w Liskowie" tak informuje dziatwę szkolną:

„W powiecie kaliskim leży wspaniale zagospodarowana wieś Lisków. Przed 40 laty Lisków był jeszcze małem, biednem osiedlem z 800 mieszkańcami, 87 proc. ludności nie umiało ani czytać ani pisać. Mimo prześladowań władz rosyjskich, znaleźli się patrjoci, którzy potrafili to środowisko dźwignąć na wysoki poziom w dziedzinie kulturalno społecznej jak i gospodarczej".

O tem, że Lisków dźwignął się „na wysoki poziom" dzięki wytrwałej i ofiarnej pracy ks. prał. Wacława Blizińskiego — co jest rzeczą w całej Polsce znaną — ani słowa. Redaktorzy pism Z.N.P. wolą o tem przemilczeć, wysuwając zamiast nazwiska gorliwego kapłana katolickiego i zasłużonego działacza społecznego jakichś „nieznanych patrjotów". W ten sposob z nienawiści do Kościoła Katolickiego okłamywane są dzieci polskie, do których zdaniem pedagogów związkowych nie powinna dojść prawda o Liskowie.

Rekolekcje pisarzy katolickich. — Zarząd Zjednoczenia Pisarzy Katolickich w Warszawie podaje do wiadomości, iż rekolekcje dla członków Zjednoczenia oraz przedstawicieli literatury i prasy, przewidziane na początek czerwca pod kierunkiem J. E. Ks. Biskupa Adamskiego przeniesione zostają na jesień b. r.

ZAGRANICĄ

Zapowiedź nowej martyrologji kapłanów w Sowietach. — Agencja KIPA otrzymuje z Rygi wiadomość, że co raz bardziej wzmagający się w świecie ruch przeciw komunizmowi i propagowanemu przez niego bezbożnictwu wywołuje wśród władców bolszewickich żywy niepokój. Centralna rada bezbożników sowieckich uchwaliła ostatnio zwrócić się do wszystkich swych agend zagranicznych i międzynarodowych związków wolnomyślicielskich z wezwaniem, by z całą energją podjęły akcję paraliżującą te wrogie dla bolszewizmu ruchy. Jednocześnie bezbożnicy so-

wieccy zapowiadają, że w odpowiedzi na „prześladowanie“ wolnomyślicieli, zwłaszcza w Polsce, gdzie organizacje wolnomyślicielskie całkowicie zlikwidowano, wobec duchownych pochodzenia polskiego zastosowane zostaną środki represyjne.

„Dziś nikt nie może być nijakim”. — Katolicka prasa Francji powtarza obecnie słowa Ojca św. o stosunku katolików do problemów doby dzisiejszej, które Papież wypowiedział do kardynała Verdier podczas ostatnio udzielonej mu audjencji.

„Kryzys, który dziś przeżywamy— mówił Pius XI — jest jedynym swego rodzaju w dziejach. Świat zdaje się być jak wylany z tygla, w którym wrze wiele różnych energij. Dziękujmy Bogu, że pozwolił nam żyć wśród teraźniejszych zagadnień ... Winniśmy być dumni, że możemy być świadkami, obserwatorami tej tragedji, która wstrząsa całym światem ... Nikt dziś przeto nie może być przeciętnie nijakim. Wszyscy mają ten imperatywny obowiązek, by uświadomić sobie: że mają do wypełnienia misję stawania się co raz lepszymi, czynienia rzeczy zdawałoby się niemożliwych, aby — każdy w zakresie własnego pola działania — poprawiał los ludzkości. Chwałą naszego pokolenia będzie, że — jeśli rozumie swoją misję — przyczyni się przez ducha religijnego do poprawienia losu świata“.

Podwójny cel przymusu bezbożnictwa dyplomatów sowieckich. — Przed kilku miesiącami sowiecki komisarz spraw zagranicznych Litwinow wydał, jak wiadomo, zarządzenie, by wszyscy członkowie i funkcjonarjusze przedstawicielstw dyplomatycznych ZSSR, od posłów do woźnych, obowiązkowo przystąpili do związku bezbożników, w przeciwnym bowiem razie odwołani zostaną do Moskwy i utracą stanowiska. Rozporządzenie to dotyczyło również pracowników t. zw. przedstawicielstw handlowych. Rezultatem tego rozporządzenia jest, że do związku bezbożników przystąpiło ostatnio 6.700 osób. Jest to pierwszy efekt, o który chodziło. Drugim jest ten, że każdy w ten sposób pozyskany nowy członek musi opłacać na rzecz związku składkę określoną procentowo od wysokości pobieranego uposażenia i płatną w walucie kraju urzędowania. W ten sposób skarb sowiecki uzyskuje corocznie dość poważne sumy w dewizach obcych na koszty propagandy komunistycznej zagranicą.

Następca Jagody w „nadzorze” nad życiem religijnem w Sowietach. — Jak donoszą z Moskwy, do „nadzoru“ nad całością pozostałego życia religijnego w Rosji Sowieckiej powołany został na miejsce Jagody były generalny inspektor sowieckich obozów koncentracyjnych Berman. Ponieważ Berman (z pochodzenia żyd) znany jest ze swej okrutnej bezwzględności, nominacja ta oznacza nowe zaostrzenie kampanji przeciw chrześcijaństwu w Sowietach.

Troski bezbożników sowieckich. — Generalny sekretarz centralnego komitetu Komsomołu Kossarew ogłosił ostatnio na łamach moskiewskiej „Prawdy“ dłuższy artykuł p. t. „Propaganda antyreligijna a zadania młodzieży komunistycznej“. W artykule tym ubolewa tow. Kossarew, że nowa konstytucja sowiecka wywołała nieoczekiwany skutek zaniechania przez wielu bezbożników walki antyreligijnej. Nowa konstytucja, — twierdzi Kossarew — uznaje wprawdzie możliwość wypełnienia praktyk religijnych, nie oznacza to jednak, by miała ustać propaganda antyreligijna. Duchowieństwo natomiast podjęło kampanję, której nie wolno lekceważyć. Dla przykładu Kossarew podaje cały szereg interesujących fak-

tów. Na ziemiach dawnej gubernji samarskiej otworzono zpowrotem 325 świątyń i domów modlitwy, choć były one oddawna „zlikwidowane“. Władze miejscowe wprost są zasypywane podaniami o zezwolenia na otwieranie dalszych świątyń. W roku 1935 do władz miejscowych zgłosiło się w podobnych sprawach 60 delegacyj włościańskich, w roku zaś ub. liczba tych delegacyj wzrosła do 336. W szczególności skarży się tow. Kossarew na działalność duchownego Pospelowa, który należy dziś do najczynniejszych działaczy religijnych i którego kazań z ochotą słuchają nawet bardzo liczni komuniści. Według danych oficjalnych w jednej tylko wsi w okolicach Serdłowska w lutym roku ub. dokonano 18 chrztów kościelnych, w marcu tegoż roku 12, a kwietniu 17. Pogrzeby przy zastosowaniu rytuału cierkiewnego są tam rzeczą zwykłą. Podobne objawy można obserwować również w okolicach Moskwy. We wsi Sanskaja na ogólną liczbę 51 małżeństw, zawartych w r. 1935, aż 37 było połączonych z ceremonjami religijnemi. Wogóle postęp propagandy religijnej jest widoczny i nie dający się zaprzeczyć. Kossarew wzywa przeto młodzież komunistyczną do podjęcia walki z religją w jak najszerszym zakresie i żąda, aby młodzież ta szła w walce tej „na froncie, obok wojujących bezbożników“. Nie wolno — pisze Kossarew — tracić ani chwili. Wszyscy komuniści z miast i wsi muszą w walce tej bezwzględny wziąć udział. Słowem bezbożnictwo w Sowietach czuje się zagrożone.

Barbarzyństwo czerwonych i samarytanizm chrześcijański. — Niedawno prasę całego świata obiegła wiadomość o ohydnem morderstwie dokonanem w Barcelonie na 18-letnim kleryku z seminarjum w Barbastro. Po „sądzie ludowym“ i bluźnierczej parodji scen z Męki Pańskiej, kleryka ukrzyżowano. Skonał z modlitwą na ustach. Trupa zaś rozwydrzony tłum anarchistów i komunistów obrzucił jeszcze kamieniami.

Przeciwieństwem do tej mrożącej w żyłach krew sceny, jest wypadek, który prawie jednocześnie miał miejsce w jednej ze świeżo przez wojska gen. Franco zajętych wiosek. W jednym z napół zrujnowanych domów tej wioski znaleziono strasznie poranionego wybuchem granatu czerwonego milicjanta. Ponieważ był on konającym, wezwano do niego kapłana. Ranny na widok sługi Bożego publicznie wyznawać począł, że sam własnoręcznie zamordował m. in. 32 kapłanów, których przestępstwem było, że wołali: „Niech żyje Chrystus Król“! Najtragiczniejszą jednak była wiadomość, że wśród jego ofiar znalazł się ojciec i dwaj bracia opatrującego go na śmierć kapłana. Zdumiony nieodwracaniem się przez to wyznanie od niego kapłana, ranny wykrzyknął: „Jakto? Nie złorzeczysz mi, lecz służysz mi i modlisz się za mnie?... Przebacz! Śmiercią niech spłacę choć część moich przewinień... Zaiste, niech żyje Chrystus Król!“

Wieczorem tego dnia chory skonał, pojednany z Bogiem.

Wszyscy katolicy nauczyciele pozbawieni stanowisk.—Jak podaje „Luxemburger Wort“ zostali w Berlinie zwolnieni wszyscy nauczyciele, którzy głosowali za pozostawieniem nauki religji w szkole. W uzasadnieniu decyzji podano, że „są niezdolni wdrożyć młodzieży szkolnej ducha narodowego socjalizmu.

Życie religijne w Rosji sowieckiej. — Paryski dziennik *Figaro* ogłosił ostatnio następujące wrażenia swego korespondenta o życiu religijnem w Rosji sowieckiej:

Wszystkie czcigodne pomniki, świątynie i klasztory są zburzone

lub zamienione na teatry i muzea. Tylko na odległych przedmieściach znajduje się jeszcze tu i ówdzie mały kościołek, wszystkie inne skonfiskowano dla celów antyreligijnych. Jeden kapłan musi częstokroć trzy razy powtarzać nabożeństwa popołudniowe i nieszpory niedzielne, jeśli pragnie dać tłumnie przybywającym wiernym okazję do uczestniczenia w nabożeństwie. To samo dotyczy porannej Mszy św. Pierwszą Mszę św. odprawia się już o godzinie 3 nad ranem, a za nią następują druga i trzecia. Pobożność wiernych jest niezmiernie budująca. Liturgiczne hymny i pieśni religijne śpiewają często artyści, profesorowie, doktorzy i studenci po bratersku zmieszani z włościanami i dziećmi. Podczas składania św. Ofiary w świątyni panuje wzorowy porządek i niezamącona cisza. Duchowny jest zawsze na usługi wiernych, udziela im nauki wiary, a dzieci uczy modlitwy. Kto chce wysłuchać Mszy św. musi zwykle zjawić się w świątyni na 2—3 godziny przed rozpoczęciem. Ponieważ wszystkie przedmioty wartościowe, jak naczynia i szaty liturgiczne oraz dzwony, zostały przez państwo zabrane, kapłani do odprawiania Mszy św. przywdziewają zwykłą szatę lnianą i posiłkują się kubkiem w kształcie kielicha.

Życie religijne w Związku Sowieckim, mimo wszelkich zakazów i trudności zgromadzeń, odznacza się wzruszającem braterstwem, przypominającem pierwsze wieki chrześcijaństwa. Starzy kapłani w dalszym ciągu noszą długie włosy i odziewają się w stare szaty duchowieństwa. Najstarsi z nich mają jeszcze tę śmiałość, że interwenjują u władz sowieckich w sprawie biednych swych świątyń i wiernych.

Na Wielkanoc i z okazji wielkich świąt świątynie pięknie są przyozdabiane i pełne kwiatów. Tu i ówdzie usiłowano przeszkadzać kościelnym uroczystościom, ale lud stawia opór i trzeba sprowadzać wojsko. Żołnierze jednak, zamiast nacierać na tłum stawiają broń do nogi a nawet przyłączają się do procesji. Obecni płaczą z radości i wzruszenia, widzą w tem bowiem rękę Boga.

Jest bardzo wiele chrztów 10—15 letnich dzieci a także dorosłych. Co najmniej 90 procent ludności pozostało w głębi serca wierzącymi. Dygnitarze sowieccy wyższych stopni udają się dla wypełnienia swych obowiązków religijnych przeważnie do bardziej odległych świątyń, obawiają się bowiem rozpoznania w świątyniach swojej dzielnicy. Z wielu wiosek, gdzie świątynie są jeszcze zamknięte, ludność dąży do miasta, aby móc uczestniczyć w nabożeństwie.

Kongres Chrystusa Króla w Polsce solą w oku hitlerowcom. — Organ Alfreda Rosenberga „National-Sozialistische Monatshefte“ z kwietnia r. b. jest bardzo zaniepokojony międzynarodowym Kongresem ku czci Chrystusa Króla, który, jak wiadomo, odbędzie się w Poznaniu w dniach 25 — 29 czerwca r. b. Czytamy w powyższem piśmie:

„Należy oczekiwać, że według zwyczaju Watykanu na tym kongresie w szczególny sposób będzie zaatakowany neopoganizm. Wybór miejsca Kongresu u wrót Niemiec nie daje nam gwarancji, by tym razem miało być inaczej, niż na ostatnim Kongresie w Salzburgu. Należy zauważyć, że międzynarodowe kongresy Chrystusa Króla odbywały się dotychczas na narodowym terenie niemieckim: w Luutersdorf, Berlinie, Moguncji, Salzburgu, a teraz w Poznaniu. Protektorat nad kongresem Poznańskim oddano kardynałom Hlondowi z Poznania, Verdier z Paryża i Innitzerowi z Wiednia“.

Zatem według ustosunkowanego w kołach nazistowskich dziennika, Poznań leży rzekomo na narodowym terenie niemieckim. Stara, zaborcza buta krzyżacka, mimo udawanej przyjaźni, odżywa znów pod sztandarami ze swastyką. Mamy jednak nadzieję, że nasze odpowiedzialne czynniki nie omieszkają w sposób stanowczy przypomnieć komu należy w Berlinie, iż w Poznaniu, starym grodzie piastowskim, byliśmy zawsze i jesteśmy u siebie w domu.

Zaostrzenie kampanji antykatolickiej w Niemczech. — W ostatnich dniach cała prasa narodowosocjalistyczna, kierując się widocznie jednym z góry pochodzącym nakazem, wystąpiła z gwałtownym atakiem przeciw klasztorom, biskupom i całemu Kościołowi Katolickiemu, otwarcie zaznaczając, że jest to odpowiedzią na encyklikę papieską. W atakach tych nawiązuje się do rozlicznych procesów przeciw pojedyńczym kapłanom i całym zakonom, oskarżonym o różnorodne przestępstwa, m. in. rzekome wykroczenia przeciw obyczajom. „Völkischer Beobachter" grozi podaniem do wiadomości opinji narodu niemieckiego i całego świata procesów przeciw kapłanom i zakonnikom katolickim. Oczekiwanem jest, że do nowej kampanji antykatolickiej wciągnięte będzie również i radjo.

OO. Jezuici wracają do Indyj. — Na skutek zabiegów prezydenta Portugalji Olivera Salazara oo. Jezuici otrzymali prawo powrotu do Indyj, do prastarej siedziby w Goa. Patrjarcha w Goa wezwał wiernych specjalnym listem, by wspomagali jezuitów w ich pracy na polu szkolnictwa.

Z działalności propagandowej katolików szwedzkich. — W końcu marca rb. odbyło się w Sztokholmie walne zgromadzenie Związku św. Brygidy (Brigittaföreningen), którego celem jest wydawanie i rozpowszechnianie książek i pism katolickich w Szwecji. Związek, na czele którego stoi znany działacz katolicki Gustaw baron Armfelt, postanowił wesprzeć finansowo cały szereg wydawnictw katolickich, m. inn. miesięcznik *Credo*, dopomóc do publikacji kilku książek, uzupełnić własną bibljotekę i czytelnię wydawnictwami katolickiemi. Związek św. Brygidy rozwija się nader pomyślnie, czego dowodem możność dość poważnego pieniężnego zasilania wydawnictw katolickich w Szwecji.

Światowy kongres bezbożników w roku bieżącym. — Sprawa zwołania nowego kongresu światowego bezbożników sowieckich i organizacyj wolnomyślicielskich, socjalistycznych i liberalnych, które połączyły się w Pradze r. ub. w jedną Unję, była przedmiotem poważnych rozważań w Moskwie. Uznano tam za wskazane, by tegoroczny kongres nie miał charakteru politycznego, zaniechano przeto projektu zwoływania go do Moskwy. Wysunięto projekty, by odbył się on w Holandji albo w Szwajcarji lub w Ameryce, ostateczną jednak decyzję odroczono na czas nieokreślony, aby nie wywołać możliwości utrudnień w razie przedwczesnego ujawnienia miejsca kongresu.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.

Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie

DOM ŚW. BENEDYKTA W RABCE

Dla Przewielebnego Duchowieństwa, przybywającego na wypoczynek, czy kurację do Rabki, znalezienie odpowiedniego pensjonatu połączone jest często z trudnościami. Przeto O. O. Benedyktyni otwierają w letnim sezonie (t. z. od 1 lipca do 15 sierpnia r. b.) swój dom jako pensjonat specjalnie dla Kapłanów.

Zgłoszenia oraz informacje pod adresem: O. O. Benedyktyni, Dom Św. Benedykta RABKA-ZDRÓJ, tel. 331.

K. GORZUCHOWSKI Zamkowa 9

Poleca zegarki szwajcarskich fabryk wyregulowane z gwarancją. Wyroby złote i srebrne, papierośnice, najnowsze fasony.

SOLIDNA NAPRAWA. CENY KONKURENCYJNE.

PRACOWNIA ŚWIEC KOŚCIELNYCH

ALEKSANDRA ANDRUKOWICZA

w WILNIE ul. Wielka 56 m. 5

ZAKŁAD OPTYCZNY

JANA IWASZKIEWICZA

Wilno, ul. Wileńska 25

Wykonuje binokle i okulary ściśle w/g recept pp. lek.-okulistów. Poleca najnowsze modele.

NASIONA

Wilno, Sadowa 8. Tel. 10-57.

Cenniki wysyłamy bezpłatnie.

poleca **W. WELER**

gospodarstwo ogrodnicze

RÓŻE i DALJE

O. MATKIEWICZ

Wilno, Zamkowa 12, vis à vis Skopówki

poleca: **Zegary i zegarki** różnych firm

oraz wyroby jubilerskie. Tamże solidna naprawa zegarków z pełną gwarancją.

